

Nélkülözés

Nemrég a Napközi műsorának vendége volt Záray Márta és Vámosi János. Abból az apropóból hívta meg őket Bárdos András műsorvezető, hogy régen hallott róluk, mi lehet velük? Néhány felvétel erejéig felelevenítették azt az időt, amikor még úgy tűnt, hogy a homokórán még nem pereg a homok. A képsorok után meghatódva, mi több: összetörve ültek önmagukban, s elpanaszolták, hogy néhány vidéki fellépésen kívül már sehová nem hívják meg őket. A tévében sem kínáltak számukra fellépést már hosszú évek óta, s ennek bizonyosságául Vámosi úr egy komoly listát vett elő, amelyen feljegyzésben állt, hogy melyik zenés műsorban hány éve szerepeltek utoljára.

Az ember előbb pusztá sajnálatot érez a képek tanulsága szerint is megkorosodott énekesek láttán, és hallva panaszuikat. A bánatos öregeket mindig sajnálja az ember. De vajh, mi lehet az oka mellőzésüknek?

Vannak a világban helyek, ahol úgy tartják, hogy igazi profi akkor lesz végül az ember, ha tudja, mikor kell abbahagyni, kiszállni a „buliból”. Állítólag a csúcson. Csakhogy a magyar zenei világban oly kevés profi van, hogy nincs kihez mérni magát a középszerűeknek, nincs kitől megtanulnia, hogy hogyan kell szépen kiszállni, úgy hogy az emberből ne egy „panaszcsomag” maradjon öreg korára, amikor a deszkák már nem az életet jelentik.

A fenti „Vajh, miért e nélkülözés?”-re azért is nehéz választ adni, mert abban biztosak lehetünk, hogy a giccs napja sosem fog ledlőzni.

Podmaniczky Szilárd

Maczó Ágnes leváltatná Szabad Györgyöt...

(Folytatás az 1. oldalról.)

Az elnöki pulpitusról Szabad György röviden reflektált Maczó Ágnes szavaira. Elmondta, hogy a frakcióalapítás kérdésében pontosan követte a Házzsabály útmutatásait, így a Házelnök jogkörére vonatkozó előírásokat. Tájékoztatta a képviselőket arról is, hogy az alkotmányügyi bizottság egy ellenszavazattal és egy tartózkodással, az ügyrendi bizottság pedig egyhangúlag úgy foglalt állást: a Független Kisgazdapárt és a Piacpárt frakciója nem tekinthető megalakultnak. Hozzátette azt is: a Házbizottságban – egy ellen-

szavazat mellett – szintén ilyen értelmű döntés született.

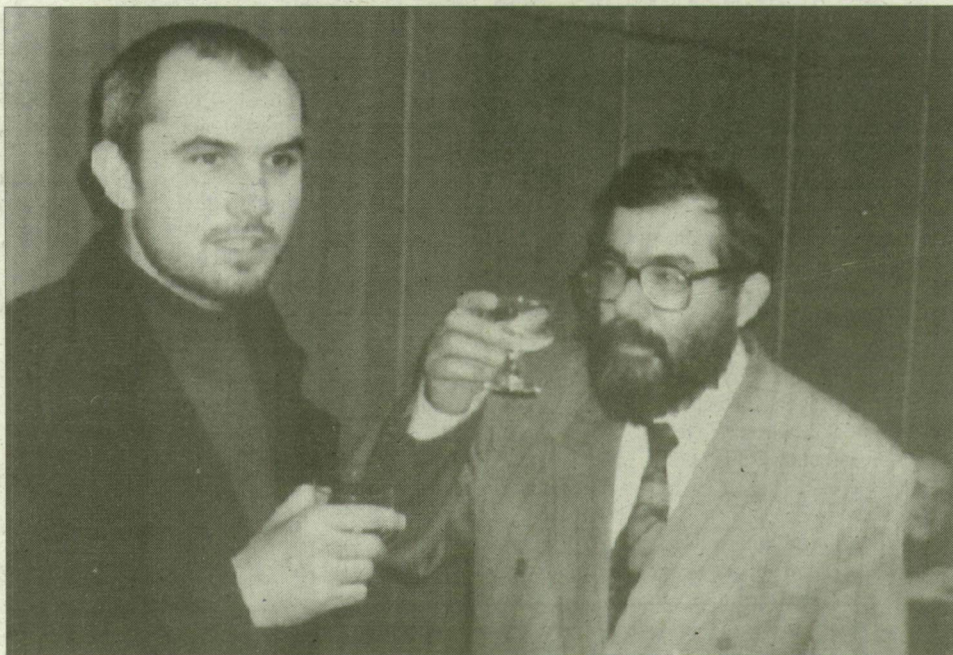
Balogh Gábor (független) mindennek ellenére azt javasolta: az Országgyűlés foglaljon állást arról, hogy napirendre veszi-e a frakcióalapítással kapcsolatos bizottsági állásfoglalást. Ezt a javaslatot Szabad György szavazásra bocsátotta, ám a képviselők többsége úgy döntött: *nem kívánnak foglalkozni a plenáris ülésen ezzel a kérdéssel.*

A napirend előtti felszólalásokat követően az Országgyűlés sürgősséggel napirendjére vette azt a törvényjavaslatot, amely módosítaná a kárpótlási

■ (Budapesti tudóstónktól.)

Tíz magyar író és költő vette át tegnap Déry Tibor 99. születésnapján a Déry-jutalmat. Az ünnepséget, amelyen a köztársasági elnök, Göncz Árpád is megjelent, a budapesti Vörösmarty téri üvegpalatóban rendezték. Szegedről hárman voltak elhíva, Baka István és Darvasi László, mint Déry-jutalmazások, valamint Ilia Mihály lap nélküli szerkesztő, a Déry Tibor Alapítvány kuratóriumának tagja. A többi jutalmazott: Balassa Péter, Botka Ferenc, Kiss Anna, Lászlóffy Aladár Kolozsvárról, Marno János, Spiró György, Németh G. Béla, Benkő Loránd. Tizenegyediként kapott díjat Camilla Mondral, a fél magyar irodalom lengyelre fordításáért, konkrétan Camilla Mondral hatvanhét magyar írótól 123 könyvet fordított lengyelre az elmúlt évtizedekben. A díjakat Réz Pál irodalomtörténész, a Holmi szerkesztője adta át s köszöntötte a szerzőket finom malíciával jegyezve meg, hogy Déry valószínűleg nem írakra, hanem állatokra hagyta volna a vagyonát, mert nagyon szerette az állatokat. A Déry Alapítvány anyagi javai a feleségé-

Baka és Darvasi Déry-díjas

A szegedi díjazottak: Darvasi László és Baka István. (Fotó: Kovács András)

nek, Kunsági Máriának köszönhetőek, aki az utolsó években nagyon vigyázott arra, hogy amikor Déry író úr Abody Bélával, Réz Pállal „és akkor még” Csurka Istvánnal kártyá-

zott, csak kicsiben folyjon a játék.

A jutalmazottak közül Camilla Mondral mondott ékes magyar nyelvű köszönetet, kihangsúlyozva azt, mennyire

örül, hogy az utóbbi években megszakadt lengyel–magyar kulturális kapcsolatok újraindulnak, a két nemzet írói megint figyelnek egymásnak.

hoz kapcsolódóan kért szót Király Zoltán, aki a független képviselőcsoport nevében indítványozta: az Országgyűlés ne tárgyalja jelenlegi formájában a jövő évi költségvetést, valamint az ahhoz kapcsolódó adótörvény-módosításokat. Hangsúlyozta ugyanis, hogy a függetlenek véleménye szerint a gazdasági, pénzügyi adatokkal, és magával a pénzügyminiszteri előterjesztéssel sem konzisztens a költségvetési törvényjavaslat. Az Országgyűlés szoros szavazati aránnyal – 104 igen, 115 nem szavazattal, 7 tartózkodás mellett – végül úgy döntött: nem veszi le napirendjéről az említett előterjesztéseket. Az Országgyűlés ezek után megkezdte a kamarai törvény javaslata feletti általános vitát.

Szeptemberben a szokásosnál takarékosabbak voltunk

Szeptemberben a korábbi hónapokhoz képest nagyobb mértékben növekedtek a lakossági megtakarítások, ám a többlet elsősorban a készpénzállományban, valamint a lakossági devizabetéteknél alakult ki. A Magyar Nemzeti Bank előzetes adatai szerint a bruttó megtakarítások szeptember végén értékék az 1198,4 milliárd forintot. Ez az augusztus végi állományt 24,8 milliárd forinttal haladja meg. Augusztusban egy hónap alatt közel 9,7 milliárddal, júliusban 13,9 milliárd forinttal, júniusban 18,3 milliárd forinttal, májusban pedig 10,6 milliárd forinttal növekedtek a megtakarítások.

Az elmúlt hónapokban már megfigyelhető, hogy az átlagosnál gyorsabban bővül a devizabetét-állomány. Ez az irányzat szeptemberben különösen erőteljessé vált. A lakossági devizamegtakarítások összege a IX. hónapban elérte a 197,5 milliárd forintot, 12,6 milliárd forinttal haladta meg az előző havit. Ebben szerepet

játszott a forintleértékelés is. Augusztusban a növekmény 5,8 milliárd forint volt, júliusban pedig 6,6 milliárd forintot tett ki. Júniusban és májusban viszont csupán 2–2 milliárddal növekedett a devizabetét-állomány.

Ugyancsak látványosan emelkedett a lakosságnál lévő készpénz mennyisége. Míg augusztusban a készpénzállomány csak valamivel haladta meg a 300 milliárd forintot, szeptember végén ez az összeg már 312,7 milliárd forintot tett ki. Minimális mértékben növekedett csak a pénzintézeti értékpapír-állomány.

Kissé csökkent a lakosság eladósodásának üteme. Az átlampolgárok a bankoknak 229,6 milliárd forinttal tartoznak. Ez 2,4 milliárd forinttal haladja meg az augusztusi szintet. Mindezeket figyelembe véve, a nettó megtakarítások 968,8 milliárd forintot tesznek ki. A nettó megtakarítások is jelentősen, 22,2 milliárd forinttal emelkedtek szeptemberben.

■ (Folytatás az 1. oldalról.)

Perrot, a párizsi intézet igazgatója a magyar-francia rész munkálatainak irányításával Szende Tamást, az intézet docensét bízta meg. A francia-magyar rész Szegeden készül, a József Attila Tudományegyetem Francia Tanszékén. A szótáron dolgozó lexikográfiai munkacsoportot Pálffy Miklós docens vezeti.

A szegedi műhely munkája még a szótárírás kezdeti szakaszában, de már nem egészen az elején tart. A csoport tagjai, Pálffy Miklós docens, Veressné Farkas Ildikó adjunktus, Sári Andrea tanársegéd, Jean-Michel Filippi franciaországi lektor (valamennyien a szegedi tanszék munkatársai), illetve Sörös Anna főiskolai tanár (Eger), az első betűfejezetek címszavain dolgoznak – már az F-betűt is elkelt. Ki-ki napi munkája mellett, szabadidejében „szótározik”. Határidő még nincs, hiszen egyelőre nincs konkrét kiadói szerződés sem. Viszont mindkét kiadó bíztat. De szerződést – szokás szerint – csak akkor kötnek, ha a terjedelemnek legalább egy-egyede már az asztalon van. A munka pillanatnyilag a Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány „Klebsberg Kunó Emlékére” szakalapítvány anyagi támogatásával folyik. Pálffy Miklós számításai szerint, a 174 ívre becsült francia-magyar szótár mintegy 4-5 év alatt készülhet el. A Micro Robert egynyelvű francia és a Robert Collins francia-angol szótárak címszavai alapján készített becslése szerint az új francia-magyar szótár körülbelül 40 000 címszavas közép-

Új francia-magyar szótár

szótár lesz; ez kerül majd egy Robert-kötetbe a nagyjából azonos terjedelmű magyar-francia szótárral.

A szótár elektronikus formában, lemezen is megjelenik majd. Készítői ezért a szócikkelyeket egy speciális szövegszerkesztő program segítségével adatbázis-szerűen, vagyis minden vonatkozásukban külön kódolva dolgozzák fel. Az anyag így, nemcsak hogy gazdagabb lesz a referenciákban, de lehetővé válik majd a legkülönbözőbb keresztreferenciák kikeresése is. Külön ki lehet majd listázni az építészeti, orvosi szak kifejezéseket, külön az argókat, vagy ezek közül csak a hímneműeket, s ha kell, éppen csak azokat, amelyeknek a magyar megfelelői bizonytalanok, és enciklopedikus körülírást tartalmaznak.

Aki mostanáig az „Eckhardt” böngészte, abban nyilván felmerül a kérdés: az új szótár mi újat hoz a szócikkékben? A címszóállományban nagy változás nem lesz, lep meg Pálffy Miklós, talán 4-5 százaléknyi elavult, kevésbé használatos szó marad el, vagy cserélődik ki. Az igazi változás a szócikkek szerkezetét érinti majd. Véleménye szerint az Eckhardt szótárban a szükségesnél kevesebb, vagy rendszertelenebb a nyelvtani referenciaanyag. Sok a tükröfordítás, és szinte teljesen rendszeretlen a szócikkek jelentéstagolása. A használat többnyire tárlalomra „választ” az ömlesztve megadott jelentések között.

– Ha valaki azt akarja mondani francia ismerősenek, hogy „boldog születésnapot kívánok”, akkor a „kíván” címszónál minden útbaigazítás nélkül ott találja a *désirer* és a *souhaiter* igéket – jegyzi meg Pálffy Miklós. – Az eredmény olyan elfogadhatatlan mondat lehet, mint a „* Je vous désire bon anniversaire”, ami éppoly idéttlenül hangzik franciául, mint ha magyarul azt mondanám valakinek, hogy „* Boldog születésnapot óhajtok”. Mármost, ha a két ige közül egy diáknak kell választania, hát inkább a *désirer*-t választja, mint a *souhaiter*-t, amelynek kiejtésében esetleg bizonytalan.

Pálffy Miklós maga is vallja: meglátszik majd, hogy nemcsak lexikográfus, de tanár is, aki szótáron dolgozott. Ez olyan bírálat, ami már eddig is érte a csoportot, de vállalják. Tudom, mondja, a legkönnyebb dolog egy szótárról rosszat mondani. Az újról is, a régiről is. De az Eckhardt-szótár egy olyan időszakban készült, amikor sürgősen volt szükség szótárakra. Anyanyelvi lektorálásra akkoriban például egyáltalán nem volt lehetőség, míg a mostani anyag többszörös francia lektoráláson esik át.

– A háború előtti Sauvageot-szótár bizonyos szempontból itt-ott még mindig jobb, mint az Eckhardt – véli Pálffy Miklós. – Egyrészt benne van Aurélien Sauvageot francia anyanyelvűsége és magyar

nyelvi hozzáértése, aztán Bennek Marcell magyar anyanyelve és kiváló francia nyelvtudása, s ráadásul benne van Balassa József lexikográfiai szaktudása. Eckhardt Sándor nagy műveltségű professzor volt, de szótárában is mintha irodalmári egyénisége érződne inkább, s ez egy szótár esetében nem mindig előny. Az új szótár, úgy gondolom, nem kizárólagosan a francia irodalmi nyelv szótára lesz.

A szerzők fő törekvése, hogy úgy a címszavak, mint a szótári példaanyag a mai, élő francia nyelvet tükrözzék. Arról azonban nincs szó, hogy az irodalmi nyelvben létező, de a beszélt és a sajtóban használt élő nyelvhez viszonyítva elavultnak tűnő szavak kimaradnának. Az aprólékos szócikktagolás a használat számára az eddigieknél pontosabban helyezi majd el e szavakat a beszélt és írott francia stílusrétegekben. Ehhez segít hozzá a bőséges jelentéstani referenciaanyag és a stílusrétegek (az argó; a családi nyelvhasználat, a szakszavak) szigorú jelölése is – a példamondatok kiválasztásánál különös gondot fordítanak arra, hogy bennük a használati helyzet stílusa félreérthetetlen legyen.

A szerzői elképzelések azt ígéri: az ezredfordulóra az élő nyelv aprólékos és rendkívül racionális szerkesztésű francia-magyar szótárát veheti kézbe az olvasó.

Panek Sándor

■ Európai Közösség

Magyar csatlakozás kilencvenkilencben

Az idén a magyar kivétel 50 százaléka már az EK-ba irányul, elérve azt a határértéket, amelyet a szakemberek már az integráció szintjének tartanak – mondta Hargita Ágnes, a kül-gazdasági tárca képviselője hétfőn a nemzetközi konferencia egyik előadójaként. Az idén a magyar kivétel 50 százaléka már az EK-ba irányul, elérve azt a határértéket, amelyet a szakemberek már az integráció szintjének tartanak. Kevésbé örömdetes, azonban, hogy az év első hat hónapjában 32,5 százalékkal csökkent a kivétel, s kétharmadára zsugorodott az ipari export. Ez elsősorban a magyar gazdaság belső zavaraira vezethető vissza.

Magyarország és az EK közötti társulási megállapodás, amely a magyar üzleti élet számára biztonságot, előreláthatóságot jelent, miközben csök-

kennek a piacrajutás terhei, mint szerződés, még sokáig működni fog – vélte Juhász Endre, a kül-gazdasági tárca államtitkára. Elmondta, hogy Magyarország 2000. december 31-éig történő csatlakozása reális. Az EFTA-országok befogadása, tehát 1995 előtt, nem lesz napirenden a visegrádi országok kérelme. Sokat várhatunk viszont az EK integrációs fejlődését meghatározó 1996-os konferenciától. Ezen a fórumon a visegrádi országoknak már egyeztetett érdekeiket kell megfogalmazniuk. Ezt követően kerülhet sor az egyes országok és az EK közötti érdemi tárgyalásra. Egy évet hagyva a ratifikációra, vagyis a tagországok parlamentjei általi jóváhagyásra, gyorsított ütem mellett 1999 januárjára datálható Magyarország csatlakozása.